

Spelregels bestuur en toezicht verbonden partijen

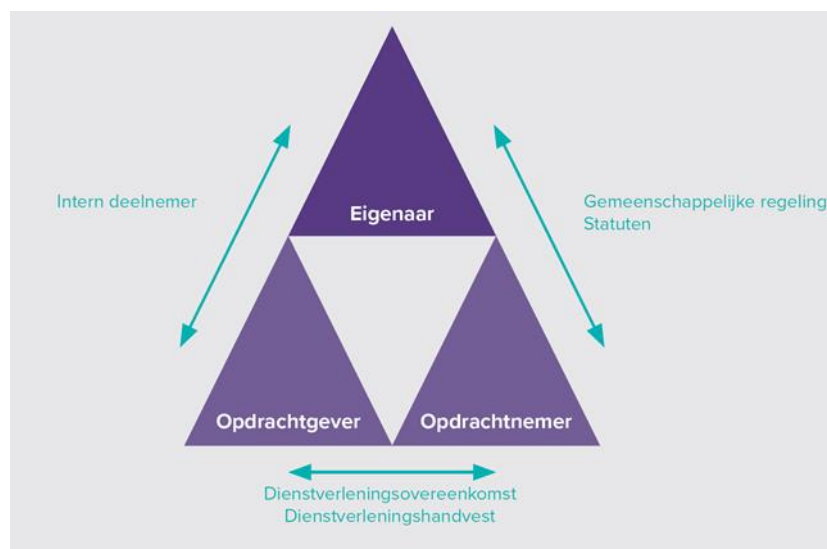
Algemeen

Deze spelregels zijn een nadere uitwerking van het Beleidskader verbonden partijen 2019. Dit beleidskader is de leidraad om te komen tot samenwerking en samenwerking te evalueren en geeft richtlijnen voor sturing en control van verbonden partijen.

Hieronder zal eerst worden ingegaan op de rolverdeling, daarna op de wijze van toezicht houden en tenslotte op de informatievoorziening aan de raad. Daarbij gaat het voornamelijk over de borging hiervan in de ambtelijke organisatie.

Rolverdeling

In het kader van bestuur en toezicht van verbonden partijen is in het beleidskader onderscheid gemaakt in rollen¹:

Het college is zowel opdrachtgever als eigenaar. Het college scheidt de rollen en vermijdt in beginsel de combinatie van de rol van opdrachtgever en van eigenaar bij één collegelid. De eigenaarsrol, die met name bij privaatrechtelijke verbonden partijen duidelijk naar voren komt, ligt bij voorkeur bij een neutraal collegelid. Als deze voor een verbonden partij ook de opdrachtgeverrol vervult, wordt de eigenaarsrol bij voorkeur doorgeschoven, zodat er geen "pettenproblematiek" ontstaat. De rol van "neutrale" aandeelhouder ligt bij de burgemeester.

Deze scheiding van rollen dient ook in de ambtelijke ondersteuning van de betreffende portefeuillehouders te worden doorgevoerd. De burgemeester die de eigenaarsrol ("neutrale aandeelhouder") vervult, zal worden geadviseerd door de eveneens "neutrale" concerncontroller. De portefeuillehouder die de opdrachtgeversrol vervult, zal worden geadviseerd door de betreffende

¹ Bron: Een aanzet vanuit de praktijk voor een Code Cooperative Governance (de Greef/Hageman)

vakambtenaar, die waar nodig ondersteund wordt door de adviseurs van het organisatieonderdeel BMO.

Invulling opdrachtgeversrol door vakambtenaar

De vakambtenaar bewaakt vanuit zijn ambtelijke opdrachtgeversrol de bijdrage van de verbonden partij aan de gemeentelijk doelstellingen en ambities en de kwaliteit van de uitvoering daarvan door de verbonden partij. Het is de verantwoordelijkheid van de vakambtenaar om de portefeuillehouder hierover te informeren en te adviseren.

De vakambtenaar stelt voorafgaand aan een vergadering van de verbonden partij een schriftelijk advies op voor de portefeuillehouder. De vakambtenaar dient, waar nodig, de adviseurs van het organisatieonderdeel BMO te betrekken bij de advisering aan de portefeuillehouder. Afhankelijk van het risicoprofiel van de verbonden partijen dient ook een collegevoorstel te worden gemaakt (zie toezichtregime).

Ook is het de verantwoordelijkheid van de vakambtenaar om een besluit van een verbonden partij, dat financiële gevolgen heeft voor de gemeente, te laten verwerken als begrotingswijziging. Daarnaast dient de vakambtenaar wijzigingen die gevolgen hebben voor de paragraaf verbonden partijen, die in de begroting en jaarrekening van de gemeente wordt opgenomen, door te geven aan de concerncontroller.

Invulling eigenaarsrol door concerncontroller

De concerncontroller adviseert vanuit de eigenaarsrol de portefeuillehouder die de rol van "neutrale" aandeelhouder vervult. Dit is in principe de burgemeester. De concerncontroller stelt voorafgaand aan een vergadering van de verbonden partij een schriftelijk advies op voor de portefeuillehouder. Afhankelijk van het risicoprofiel van de verbonden partijen dient ook een collegevoorstel te worden gemaakt (zie toezichtregime). De concerncontroller is ook verantwoordelijk om een besluit van een verbonden partij, dat financiële gevolgen heeft voor de gemeente, te laten verwerken als begrotingswijziging.

Overzicht rolverdeling

In het bijgevoegde overzicht zijn alle verbonden partijen opgenomen (m.u.v. Noaberkracht Dinkelland Tubbergen). Hierin is opgenomen welke portefeuillehouder verantwoordelijk is en welke vakambtenaar de portefeuillehouder dient te adviseren (= momentopname). Wie optreedt als vakambtenaar van een verbonden partij is een keuze die door de teamcoach wordt gemaakt.

Wijze van toezicht houden

In het beleidskader staat dat het college ten behoeve van het toezicht op verbonden partijen per verbonden partij een risicoanalyse opstelt, waarin onder andere de volgende elementen zijn meegenomen:

1. Omvang gemeentelijke bijdrage resp. hoogte dividend
2. Imagoschade / bestuurlijk afbreukrisico
3. Informatiewaarde van de verslaggeving
4. Bedrijfseconomische stabiliteit
 - a. Resultaten en resultaatverwachtingen
 - b. Ratio's als solvabiliteit en liquiditeit
 - c. Risicomanagement binnen de partij

5. Kostentoe rekeningssystematiek
6. Reservebeleid
7. Marktomgeving
 - a. Dynamiek markt
 - b. (Nieuwe) wet- en regelgeving
8. Klanttevredenheid

De adviseur risicomanagement van het organisatieonderdeel Concerncontrol stelt jaarlijks een risicoprofiel per verbonden partij op o.b.v. bovenstaande elementen. Omdat de verbonden partijen verschillen in risicoprofiel is een onderverdeling gemaakt naar 3 categorieën toezichtregime:

- hoog
- gemiddeld
- laag

In het bijgevoegde overzicht is de 3 categorieën toezichtregime vermeld en de gevolgen die dit toezichtregime heeft voor het te volgen bestuurlijke besluitvormingsproces en de mate van ambtelijke advisering.

Toezichtregime	Bestuurlijke besluitvorming
Hoog	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijk advies t.b.v. portefeuillehouder • Gemeentelijke standpunten t.b.v. vergaderingen <u>altijd</u> via collegebesluit
Gemiddeld	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijk advies t.b.v. portefeuillehouder • Gemeentelijke standpunten t.b.v. vergaderingen alleen via collegebesluit bij 'belangrijke besluiten', zoals grote investeringen, strategiewijziging, wijziging dividend beleid, in- en/of uittreden gemeenten, aan- of verkopen organisatieonderdelen en liquidatie
Laag	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijk advies t.b.v. portefeuillehouder

Informatievoorziening aan raad

In het beleidskader staat dat de verantwoording aan de raad over de wijze waarop het college het toezicht uitvoert, geschiedt in de paragraaf Verbonden partijen van de begroting en jaarrekening. De concerncontroller draagt (vanuit de eigenaarsrol) zorg voor de aanlevering van de paragraaf verbonden partijen voor de begroting en jaarrekening van de gemeente.

In het kader van de kaderstellende rol van gemeenteraden worden ontwerpbegrotingen van de gemeenschappelijke regelingen naar de gemeenteraden gestuurd om deze in staat te stellen een zienswijze mee te geven op de inhoud van de begroting voordat de begroting wordt vastgesteld in het algemeen bestuur. De directiesecretaris coördineert jaarlijks de aanlevering van de ontwerpbegrotingen van de gemeenschappelijke regelingen aan de gemeenteraad zodat deze in de gelegenheid worden gesteld om zienswijzen naar voren te brengen.